

معرفی کتاب

مصارف پانصد ساله

موقوفات اصفهان

سید امیرحسین کامرانی راد

میلیون‌ها انسان از دنیای فانی به سرای باقی کوچ نمودند، صدها هزار خانه ساخته و ویرانه شد و هزاران بنای با شکوه معماری گشت. در کنار آثار به جا مانده از فرعونیان و عبرت آموزان تاریخ، ما شاهد پرستشگاه‌ها و عبادت‌کده‌هایی هستیم که روح معنویت درون آنها موج می‌زند، بناهای خیریه‌ای که آمیزه‌ای از هنر معنوی و اعتقاد به عالمی و رای این هستی است. اگر نام‌های نیکو بر سر در این عمارت‌ها و بنیادها حک نشده ولی بانیان آن، همیشه در دل‌ها جای دارند و با آثار خیری که به جای گذاشتند در دفتر ثبت الهی به ثبت رسیدند.

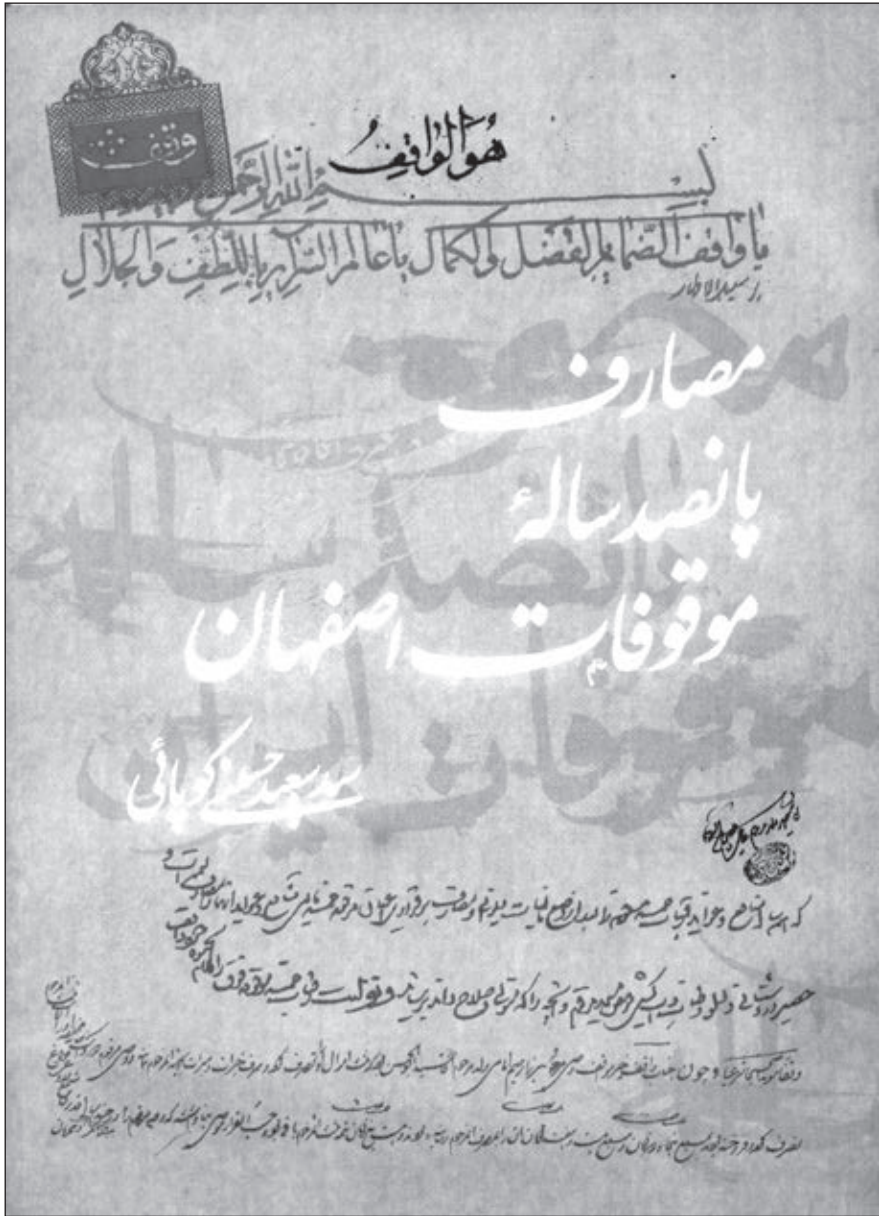
کسانی که در پی سال‌ها تلاش دنیوی و ذخیره این جهانی، بدین حاصل رسیدند که حاصل عمر فراتر از عمر آدمی است، لذا گذاشتند و گذاشتند اما نه چون دیگران، بلکه با توشه باری از معنا و اعتقاد، و با حبس نمودن آنچه دارند برای کسانی که ندارند به خاطر کسی که همه چیز از آن اوست.

آری، فرهنگ «وقف» و آنچه

«واقفان» در پی آن بوده‌اند فرهنگی است اصیل، گسترده و بسیار کهن که حرف‌های ناگفته‌اش بسیار فراتر از گفته‌هاست و بررسی زوایای مختلف وقفنامه‌ها مجال‌های فراوان می‌طلبد.

نویسنده در این کتاب، فقط به یک زاویه از زوایای این فرهنگ اصیل شیعی پرداخته است. تحقیق در «مصارف موقوفات» استان اصفهان از اوایل عصر صفوی تاکنون یعنی تاریخ اجتماعی و مذهبی پانصد ساله ایران و ایرانیان که از درون این اسناد به جای مانده قابل استخراج است. این فرهنگ پر تنوع و کهن دارای جذابیت‌ها و قابلیت‌هایی است که علاوه بر این که می‌تواند مورد استناد مورخان و دین پژوهان قرار گیرد، کلاس درسی است برای واقفان هم عصر تا نیازها را سنجیده و نیازهای جدید را نظاره کنند و با بینشی کامل، مصارف موقوفه خویش را بر آنچه ضروری‌تر می‌بینند قرار دهند.

از طرفی دیگر، دقت نظر واقفان در وقفنامه‌ها، شروطی که درباره

انواع مصارف قرار داده اند، و نیز تنوع مصارف می تواند نوع نگاه به موقوفات

را دقیق‌تر نمایش دهد.

نویسنده در این کتاب، در صدد استقصای کلیه موارد مصرف‌ها نیست، چرا که مصارف موقوفات اصفهان، فراتر از آن است که در یک کتاب بدان پرداخته شود. مقداری که در این کتاب عرضه گشته هم از جنبه تحقیقی برای پژوهشگران مفید است و هم برای مطالعه کنندگان با سلیقه‌های مختلف مناسب است.

واقفان خوش نیت که در طول صدها سال یادگارهای ارزشمندی از بهترین مادیات خود را در راه خدا وقف کرده‌اند، برای موقوفات خود مصارف گوناگونی در نظر گرفته‌اند. بررسی این مصارف از سویی نشانگر میزان اهتمام مسلمانان به نوع موقوفات است و از سویی دیگر راهنمای کسانی است که نیت وقف دارند.

نویسنده برای بیان مصارف مختلف اوقاف، فقط بخش‌های مورد نیاز از اسناد موقوفات را که تماما به صورت اصل یا رونوشت‌های معتبر در اداره کل اوقاف و امور خیریه اصفهان موجودند،

انتخاب کرده و بر این اساس یکصد و سی و نه مورد از مصارف را که واقفان اصفهان در طی پنج سده به یادگار گذاشته‌اند را نشان داده است. گاهی به مقتضای این که مصارف متعدد بوده‌اند، بخشی از سند در دو یا چند مورد تکرار شده است. جهت روشن شدن مطالب، توضیحاتی نیز بر متون اسناد افزوده شده است.

این اثر که توسط آقای سعید حسینی کوپایی تألیف و در دو جلد و بیست و یک صفحه در قطع وزیری توسط گروه فنی مجمع ذخائر اسلامی صفحه‌آرایی و نشر دارالموده قم آن را در زمستان سال ۱۳۸۹ چاپ نموده است؛ به عنوان نمونه‌ای از راهکارهای استفاده از اسناد موقوفه، می‌تواند مورد توجه علاقه‌مندان به فرهنگ وقف و موقوفات قرار گیرد تا ان شاء الله در آینده‌ای نزدیک شاهد رایج کتاب‌های فراوان در این حوزه و حوزه‌های مشابه در موضوع «وقف» این میراث ماندگار در کلیه استان‌های کشور عزیزمان باشیم.